

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 Vtrum credibilia debeant distingui per certos articulos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

fides est de principiis theologice: ipsa verò theologia est de conclusionibus ex ipsis principiis. Secundo, quia theologia nostra, licet secundum suam speciem sit scientia, non tamen est in statu scientia. Habet enim imperfectum statum: sicut perfectiua quae geometrica secundum suam speciem est scientia subalternata: sed non venient adhuc ad perfectum statum scientiae: & propterea non facit scire nisi inchoatè, & imperfectè, quia ut dicitur in primo Postter. Non facit scire resolutione neque ad principia evidentia sibi.

¶ 4 Præter. Opinio plus distat a scientia, quam fides, cum fides dicatur esse media inter opinionem, & scientiam: sed opinio, & scientia possunt esse aliquo modo de eodem, ut dicitur in 1. Postter. ergo etiam fides, & scientia.

SED CONTRA est, quod Greg. dicit, quod apparentia non habent fidem, sed agnitionem. Ea ergo, de quibus est fides, agnitionem non habent: sed ea, quae sunt scita, agnitionem habent. ergo de eis, quae sunt scita, non potest esse fides.

RESPON. Dicendum, quod omnis scientia habetur per aliqua principia per se nota, & per consequens usita: & ideo oportet quatenusque sunt scita, aliquo modo esse usita. Non autem est possibile, quod idem ab eodem sit visum, & creditum, sicut supra dictum est. Vnde etiam impossibile est, quod ab eodem idem sit scitum, & creditum. Potest tamen contingere, ut id quod est visum, vel scitum ab uno, sit creditum ab alio. Etenim quae de Trinitate credimus, nos visuros speramus, secundum illud 1. ad Cor. 13. Videmus nunc per speculum in aenigmatè, tunc autem facie ad faciem: quam qui dem visionem iam angeli habet. Vnde quod nos credimus, illi vident. Et sic similiter potest contingere, ut id quod est visum, vel scitum ab uno hoie, etiam in statu usit sit ab alio creditum, qui hoc demonstratiuè non nouit. Id tamè quod cõiter omnib. proponitur hominib. ut credendum, est cõiter non scitum. Et ista sunt, quae simpliciter fidei subsunt: & ideo fides & scientia non sunt de eodem.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod infideles, eorum quae sunt fidei, ignorantiam habent: quia nec vident, nec sciunt ea in seipsis, ut cognoscant ea esse credibilia: sed per huc modum fideles habent eorum notitiã, non quasi demonstratiuè, sed in quatuor p lumen fidei videntur esse credenda, ut dictum est. ¶ AD SECVNDVM dicendum, quod rones, quae inducuntur a sanctis ad probandum ea, quae sunt fidei, non sunt demonstratiuae, sed persuasio nes quaedam manifestantes non esse impossibile, quod in fide proponitur: vel procedunt ex principiis fidei. s. ex autoritatib. sacrae scripturae, sicut dicit Dion. 2. ca. 7 de diuini. no. Ex his autem principijs,

A opinantem, & sic de alijs. Non enim distinctio horum in hoc consistit, quod credens ut sic, non videat: ut opinans existimet possibile aliter se habere, ut sciens videat &c. Sed in hoc, quod sub iectum, de quo simpliciter, & absolute verificatur credere. A esse, de eodem non potest simul verificari, scire A esse: & similiter est de opinione & scientia. At si quis aliter diffinitur voluerit hos terminos, non erit quod cum eo de re, sed de uocabulis, quam eis relinquo. Cum autem audis differentiationem inter opinantem, & scientem in existimando, vel non existimando, impossibile aliter se habere, memento quod quia bonum conlurgit ex causa integra, malum autem ex particularibus defectibus. ideo ad hoc, quod aliquis sit sciens, existimatur, quod impossibile sit aliter se habere & secundum se, & secundum existimationem nostram: sed ad hoc, quod sit opinans, quicquid horum deficiat, sufficit. Si enim conclusio, vel ratio secundum se est impossibilis aliter se habere, & ab hoc non penetratur quod sit talis, opinans est. Et similiter si ratio, aut conclusio possibilis est aliter se habere, & iste putat, quod impossibile sit aliter se habere, opinans est secundum naturam sui status, aliunde neficiens illudmet: quia non ex meritis notitia, sed propria phantasia existimat impossibile esse aliter se habere, & in ueritate subiectum talis notitiae deberet estimare esse possibile aliter se habere.

AD TERTIVM dicendum, quod ea, quae demonstratiuè probari possunt, inter credenda numerantur, non quia de ipsis simpliciter sit fides apud omnes, sed quia praexiguntur ad ea quae sunt fidei, & oportet ea, saltem per fidem, praesupponi ab his, qui eorum demonstrationem non habent.

AD QVARTVM dicendum, quod sicut Philosophus ibidem dicit, quod diuersis hominibus de eodem opinio potest haberi scientia, & opinio, sicut & supra dictum est de scientia & fide: sed ab uno & eodem potest haberi fides, & scientia de eodem secundum quid. s. de subiecto, sed non secundum idem. Potest enim esse, quod de una & eadem re aliquis aliquid sciat, & aliquid aliud opinetur. Et similiter de Deo potest aliquis demonstratiuè scire, quod sit vnus, & credere quod sit trinus: sed de eodem secundum idem non potest esse simul in uno homine scientia nec cum opinio ne, nec cum fide, alia tamen, & alia rone. Scientia enim cum opinione simul esse non potest simpliciter de eodem: quia de rone scientiae est, quod id quod scitur, existimetur esse impossibile aliter se habere. De ratione autem opinionis est, quod id quod est opinatum, existimetur possibile aliter se habere: sed id quod fidei tenetur, propter fidei certitudinem existimatur etiam impossibile aliter se habere: sed ea ratione non potest simul idem, & secundum idem esse scitum, & creditum: quia scitum est visum, & creditum est non visum, ut dictum est.

¶ Super Quaestione prima articulum sextum.

IN art. 6. responsione ad secundum aduerte, quod cum dicitur: Ratio formalis ex parte nostri, ly ex parte nostri, diminuit a ratione formali obiecti simpliciter: & propterea non ualet argumentum. Non uilum est ratio formalis obiecti fidei ex parte nostri, ergo est ratio formalis obiecti fidei. Et huc pronenit, quod quotquot arriuerunt rationes ad probandum, quod non uilum non est ratio formalis obiecti fidei, nihil contra auctoritatem

ARTICVLVS VI.

¶ Vtrum credibilia sint per certos articulos distinguenda.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod credibilia non sint per certos articulos distinguenda. eorum enim omnium, quae in sacra Scriptura continentur, est fides habenda: sed illa non possunt reduci ad aliquem certum numerum propter sui multitudinem. ergo superfluum videtur articulos fidei distinguere. ¶ 2 Præter. Materialis distinctio cum

p.p.q.1.ar.2

li.1. Post. tex. 44. to. 1. ar. pze.

D. 610.

In cor. art. & ar. pze.

s. di. 25. q. 1. ar. 1. corp. & ar. 2. ad 6. & 1. cor. 15. pti.

ar. I. huius q.

rem nostrum conclu- ferunt quamvis ipsi forte crediderint con- tra eundem nostrum autorem dicere, ac illius dicta penitus e medio tollere, oem- que illis fidem detra- here. Quia enim esse non visum, est vere conditio obiecti fi- dei, ex parte obiecti se tenens, ut patet ex antedictis: oportet e- nim creatum non ee visum a credente, & haec conditio compre- hendit omnia credi- bilia, habetque se ad ea, ut formale ad ma- teriale: est siquidem talis credibilitu deno- minatio, quam oportet omnia induere, ut credibilis ratione habeant, unde & in definitione fidei ab ipso Apostolo poni- tur ad Hebr. 11. ideo nonnulla ratio forma- lis est credibilium, qd credibilia fiat. non ta- men est absolute di- cenda ratio formalis obiecti fidei. Unde in re hac meminerint disputantes, ne pro- pterea sit in vo- cabulis, ex quo con- stat de re.

Tract. 26. in Ioann. non multum p- cut a princ. 10.9.

li. 4. ad He- rennium ali- quantum ante med. li.

arti. 4. huius quizit.

in infinitum fieri possit, est ab ar- te praetermittenda: sed formalis ro obiecti credibilis est una, & in diuisibilis, ut supra * dictum est, scilicet veritas prima, & sic secun- dum rationem formalem credi- bilia distingui non possunt. ergo praetermittenda est credibi- lium materialis distinctio per ar- ticulos.

¶ 3. Preter. Sicut a quibusdam dici- tur, articulus est indiuisibilis veri- tas de Deo arctans nos ad creden- dum: sed credere est uoluntariu, quia sicut August. * dicit. Nullus credit, nisi uolens: ergo uidetur qd inconuenienter distinguantur cre- dibilia per articulos.

SED CONTRA est, quod fido- rus dicit. Articulus est perceptio diuinae veritatis tendens in ip- sam: sed perceptio diuinae uerita- tis competit nobis secundum di- stinctionem quadam: quae enim in Deo unum sunt, in nostro in- tellectu multiplicantur. ergo cre- dibilia debent per articulos di- stingui.

RESPON. Dicendum, quod nomen articuli ex Graeco uide- tur esse deriuatum. Arthros enim in graeco, quod in latino artic- ulus dicitur, significat quandam coaptationem aliquarum partiū distinctarum: & ideo particulae corporis sibi inuicem coaptatae dicuntur membrorum articuli.

Et similiter in Grammatica apud graecos dicuntur ar- ticuli quadam partes orationis coaptatae aliis dictio- nibus ad exprimendum eorum genus, numerum, vel casum. Et similiter in Rhetorica articuli dicuntur quadam partium coaptationes. Dicit enim Tul- lius in 4. Rethorica, * quod articulus dicitur cum singula uerba interuallis distinguuntur caesa oratio- ne, hoc modo, Acrimonia, uoce, uultu aduersarios perterruisti. Vnde & credibilia fidei Christianae di- cuntur per articulos distingui, in quantum in quas- dam partes diuiduntur habentes aliquam coaptatio- nem ad inuicem. Est autem obiectum fidei aliquid non uisum circa diuina, ut supra * dictum est: & ideo ubi occurrit aliquid, speciali rone non uisum, ibi est spe- cialis articulus. Vbi autem multa secundum ean- dem rationem sunt cognita, uel non cognita, ibi no- sunt articuli distinguiendi. Sicut aliam difficultatem habet ad uidendum, quod Deus sit passus, & aliam quod mortuus resurrexerit. Et ideo distinguitur ar- ticulus resurrectionis ab articulo passionis: sed quod sit passus, mortuus, & sepultus, unam & eandem dif- ficultatem habent, ita quod uno suscepto, no est dif- ficile alia suscipere: & propter hoc, omnia haec perti- nent ad unum articulum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod aliqua sunt credibilia, de quibus est fides secundum se: aliqua ue- ro sunt credibilia, de quibus non est fides secundum se, sed solum in ordine ad alia: sicut etiam in aliis scie- tiis quadam proponuntur, ut per se intenta, & qua- dam ad manifestatione alioru. Quia uero fides prin- cipaliter est de his, quae uidentia speramus in patria, secundum illud Heb. 11. Fides est substantia speran-

darum rerum: ideo per se ad fidem pertinentem di- recte nos ordinat ad uitam aeternam, sicut persona omnipotentis Dei, mysterium in- nis Christi, & alia huiusmodi. Et secundum ista distinguuntur articuli fidei. Quaedam uero per- tinent in sacra Scriptura ut credenda, non qua- paliter intenta, sed ad praedictorum man- nem: sicut quod Abraham habuit duos filios ad tactum ossium Eliaei suscitatus est mor- lia huiusmodi, quae narrantur in sacra Scrip- tine ad manifestationem diuinae misericordiae nationis Christi; & secundum talia non op- ticulos distinguere.

AD SECVNDVM dicendum, qd ro formalis fidei potest accipi dupliciter. Vno modo ob- iecti rei credite: & sic ratio formalis omnia- bilium est una, scilicet ueritas prima: & ideo articuli non distinguuntur. Alio modo pro- pi ratio formalis credibilitu ex parte nostri in- tellectus formalis credibilis est, ut sit non uisum: parte articuli fidei distinguuntur, ut uisum.

AD TERTIVM dicendum, quod illa dif- ferentia de articulo magis secundum quadam et- ymologiam nominis, prout habet deriuationem de- quam secundum eius ueram significacionem: ut a graeco deriuatur: unde non est magis in- Possit tamen sic dici, quod licet ad credendum necessitate coactionis nullus arctetur, cum ex- uoluntarium: arctatur tamen necessitate ad- accedentem ad Deum oportet credere: & im- possibile est placere Deo, ut Apolos dicit Braos. 11.

ARTICVLVS VII.

Utrum articuli fidei secundum successio- nem temporum creuerint.

AD SEPTIMVM sic procedi- tur. Videtur, qd articuli fidei non creuerint secundum tempo- rum successioem. Quia, ut A- postolus dicit ad Hebraeos. 11. Fides est substantia sperandarum rerum: sed omni tempore sunt eadem speranda. ergo omni tem- pore sunt eadem credenda.

¶ 2. Preterea. In scientiis humani- tus ordinatis per successioem temporum augmentum factum est propter defectum cognitio- nis in primis, qui scientias inue- nerunt, ut patet per Philoso- phum in 2. Metaphys. sed doctri- na fidei non est inuenta humani- tus, sed tradita a Deo: De enim donum est, ut dicitur Epheso- rum 2. Cum ergo in Deum nul- lus defectus scientiae cadat, uide- tur qd a principio cognitio credi- bilium fuerit perfecta, & quod non creuerit secundum successio- nem temporum.

¶ 3. Preter. Operatio gratiae non mi- nus ordinate pcedit, qd operatio naturae: sed naturae sper in initio su- mit a pcedis, ut Boetius dicit in lib. de * Consolatione. ergo et u- quod operatio gratiae a perfectis